

Ngày thi: 9/ 4/ 2019

Ngày tích lũy: 11/ 4/ 2019

SỞ GD&ĐT VĨNH PHÚC

KỶ THI CHỌN HSG LỚP 10,11 THPT NĂM HỌC 2018-2019

ĐỀ THI MÔN: NGỮ VĂN 11 - THPT

ĐỀ CHÍNH THỨC

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian giao đề

Câu 1. (6,0 điểm)

Theo Trang Tử:

Biển cả là nơi mà tất cả các nguồn nước trên thế gian này đều đi ra từ đó nhưng nó không voi; và đó cũng là nơi đón nhận tất cả các nguồn nước đổ về mà nó cũng chẳng đầy.

Suy nghĩ của anh/chị về thông điệp được gợi ra từ triết lí trên của Trang Tử.

Câu 2. (14,0 điểm)

Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng:

Thơ là tình, nhưng không phải là những cảm xúc hời hợt, mà là lí trí đã chín muồi nhuần nhuyễn. Bài thơ hay bao giờ cũng gói ghém bên trong một chiều sâu suy nghĩ, chứa đựng ít nhiều chân lí tinh tế của cuộc đời.

(Phương Lưu, Khởi dòng lý thuyết lí luận phê bình trên đà đổi mới văn hóa văn nghệ, NXB Hội Nhà văn, 2014, tr.71)

Anh/Chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Bằng hiểu biết của mình về hai bài thơ *Vội vàng* (Xuân Diệu) và *Từ ấy* (Tố Hữu), hãy làm sáng tỏ.

----- HẾT -----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:SBD:.....

ĐÁP ÁN – HƯỚNG DẪN CHẤM

I. YÊU CẦU CHUNG

- Giám khảo cần nắm được nội dung trình bày trong bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lí, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.
- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho điểm tối đa.
- Điểm lẻ của bài thi tính đến 0,25 điểm.

II. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu	Nội dung
1	Viết bài văn nghị luận xã hội bày tỏ suy nghĩ về thông điệp được gọi ra từ triết lí của Trang Tử.
	a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận: có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài kết luận được vấn đề.
	b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: con người phải biết cho đi, biết sẻ chia để sống có ý nghĩa và rèn luyện bản lĩnh, an nhiên trước những đổi thay của cuộc sống.
	c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; rút ra bài học nhận thức và hành động. Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:
	c.1. Giải thích
	- Câu nói của Trang Tử xuất phát từ hiện tượng tự nhiên: Biển vừa là nơi nhận nước, chứa nước (<i>đón nhận</i>) vừa là nơi cho nước đi khắp thế gian (<i>đi ra</i>). Khi ấy, nước sẽ tham gia một vòng tuần hoàn khép kín. Nước ở các đại dương bốc hơi lên, ngưng tụ tạo thành mây. Gió đưa mây vào đất liền tạo mưa rơi xuống hình thành nước ngầm, băng tuyết hoặc rơi xuống ao, hồ, suối, sông... Sau đó, nguồn nước này lại đổ ra biển. Vì vậy, biển cả bao la dù chia nước hay nhận nước nó cũng không vì thế mà thay đổi, <i>vơi đi hay đầy lên</i> .
	- Câu nói của Trang Tử gọi ra bài học triết lí nhân sinh sâu sắc: + Cần biết sẻ chia, cho đi để sống có ý nghĩa. + Cần rèn luyện để sống có bản lĩnh, an nhiên trước những đổi thay của cuộc đời.
	c.2. Bàn luận, mở rộng vấn đề
	- Triết lí của Trang Tử đúng đắn và sâu sắc vì nó gọi ra những lối sống đẹp: + Biết cho đi: Nếu biển không chia nước, nhận nước thì sẽ thành biển Chết. Cũng giống như con người, nếu thu mình vào lối sống cá nhân, nhỏ hẹp thì dù có tồn tại trong cuộc đời cũng không có ý nghĩa gì. Hãy sống như biển kia, sẵn sàng vì người khác, sẵn sàng sẻ chia để cuộc sống tốt đẹp hơn. + Sống có bản lĩnh: Biển cho nước đi mà không vơi, nhận nước về mà không đầy, cũng giống như con người luôn luôn kiên định, vững vàng trước mọi đổi

	<p>thay, sóng gió, luôn hướng về lí tưởng sống tốt đẹp.</p> <p>- Ca ngợi những con người vững vàng trước mọi hoàn cảnh, biết sống vì người khác. Phê phán những người có lối sống ích kỉ, hẹp hòi, thiếu bản lĩnh dễ bị đổi thay trước sóng gió, biến cố của cuộc đời.</p>
	<p>c.3. Bài học nhận thức và hành động</p> <p>- Con người cần biết sống đẹp, sống có ý nghĩa, biết sẻ chia, biết cho đi.</p> <p>- Cần rèn luyện bản lĩnh để vững vàng trước mọi hoàn cảnh.</p>
	<p>d. Sáng tạo: có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>
	<p>e. Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>
2	<p>Bàn về thơ, có ý kiến cho rằng: <i>Thơ là tình, nhưng không phải là những cảm xúc hời hợt, mà là lí trí đã chín muồi nhuần nhuyễn. Bài thơ hay bao giờ cũng gói ghém bên trong một chiều sâu suy nghĩ, chứa đựng ít nhiều chân lí tinh tế của cuộc đời.</i> (Phương Lưu, Khởi dòng lý thuyết lí luận phê bình trên đà đổi mới văn hóa văn nghệ, NXB Hội Nhà văn, 2014, tr.71) Anh/Chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Bằng hiểu biết của mình về hai bài thơ <i>Vội vàng</i> (Xuân Diệu) và <i>Từ ấy</i> (Tố Hữu), hãy làm sáng tỏ.</p>
	<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận: Có đủ các phần mở bài, thân bài, kết bài. Mở bài nêu được vấn đề, thân bài triển khai được vấn đề, kết bài kết luận được vấn đề.</p>
	<p>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận: một trong những đặc trưng của thể loại thơ là tác phẩm có sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa tình cảm, cảm xúc mãnh liệt và chiều sâu suy tư, triết lí của nhà thơ; chứng minh qua <i>Vội vàng</i> và <i>Từ ấy</i>.</p>
	<p>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; thể hiện sự cảm nhận sâu sắc và vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng. Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:</p>
	<p>c.1. Giải thích</p> <p><i>* Cốt nghĩa ý kiến:</i></p> <p>- <i>Thơ là tình</i>: so sánh đồng nhất này muốn khẳng định thơ là tiếng nói của những tình cảm mãnh liệt, những rung động sâu sắc trong tâm hồn của nhà thơ.</p> <p>- <i>Lí trí chín muồi nhuần nhuyễn, chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời</i>: thơ còn chứa đựng nội dung tư tưởng sâu xa, kết tinh từ trí tuệ của nhà thơ nhằm thể hiện những chân lí, quy luật của cuộc đời.</p> <p>=> Nhận định bàn về một trong những đặc trưng tiêu biểu của thể loại thơ: sự kết hợp nhuần nhuyễn giữa tình cảm, cảm xúc mãnh liệt và chiều sâu suy tư, triết lí của nhà thơ.</p> <p><i>* Lí giải ý kiến:</i></p> <p>Ý kiến trên đúng đắn và xác đáng vì:</p> <p>- Xuất phát từ quan điểm về tác phẩm văn học: giá trị của một tác phẩm văn học trước hết là giá trị tư tưởng của nó, nhưng không phải là thứ tư tưởng <i>nằm</i></p>

<p><i>thăng đơ</i> trên trang giấy mà phải được <i>rung lên</i> bởi những cung bậc cảm xúc của người sáng tạo; một tác phẩm thật giá trị <i>phải chứa đựng được một cái gì lớn lao, mạnh mẽ, vừa đau đớn, lại vừa phấn khởi...</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Xuất phát từ chức năng của văn học: văn học có nhiều chức năng trong đó phải kể đến chức năng giáo dục. Gắn với chức năng này, thơ văn suy cho cùng là phương tiện nhằm giáo dục người đọc, bồi dưỡng những tình cảm cao đẹp, những tư tưởng lành mạnh, tiến bộ và bài học triết lí nhân sinh sâu sắc. - Xuất phát từ khát vọng của người viết: nhà thơ bao giờ cũng muốn gửi gắm vào trong tác phẩm những tư tưởng, triết lí, lí tưởng, cảm xúc... của mình và truyền đến cho người đọc để được chia sẻ, thấu hiểu. - Xuất phát từ đặc trưng của thơ: là tiếng nói của tình cảm mãnh liệt. Vì thế, thơ ca biểu hiện triết lí, tư tưởng theo con đường riêng, đó là cách thể hiện giàu cảm xúc với những rung động tình cảm mãnh liệt (khác văn xuôi thiên về kể, tả sự việc...). - Xuất phát từ thực tiễn: trong sáng tác thơ ca từ xưa tới nay, những tác phẩm có giá trị đều là những tác phẩm có tư tưởng sâu sắc được tạo nên từ trái tim giàu cảm xúc của người cầm bút.
<p>c.2. Chứng minh qua <i>Vội vàng</i> (Xuân Diệu) và <i>Từ ấy</i> (Tố Hữu)</p>
<p>* Chứng minh qua <i>Vội vàng</i> (Xuân Diệu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu tác giả, tác phẩm. - <i>Thơ là tình</i>: Bài thơ thể hiện niềm <i>khát khao</i> giao cảm mãnh liệt với cuộc đời, bộc lộ qua khát vọng <i>ngông cuồng</i> muốn đoạt quyền tạo hóa để níu giữ những vẻ đẹp của trần gian; <i>tình yêu đắm say</i> với vẻ đẹp của thiên đường trên mặt đất; <i>nỗi lo sợ</i> trước sự trôi chảy của thời gian, sự tàn phai của mùa xuân và tuổi trẻ; <i>niềm giục giã cuồng quýt</i> tận hưởng đời sống của một tâm hồn cuồng nhiệt yêu đời. - Thơ còn là <i>lí trí chín muồi, chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời</i>: <i>Vội vàng</i> đem đến <i>triết lí nhân sinh sâu sắc về thời gian và tuổi trẻ</i> (thời gian tuyến tính một đi không trở lại, tuổi xuân của con người cũng không thắm lại hai lần); <i>quan niệm thẩm mỹ mới mẻ</i> (con người là chuẩn mực của cái đẹp, là kiểu mẫu của muôn loài); <i>quan niệm nhân sinh đúng đắn</i> (hạnh phúc ở ngay giữa trần gian và ngay trong hiện tại); <i>quan niệm sống tích cực</i> (sống tận hưởng nhưng đồng thời phải tận hiến, mỗi phút giây trôi đi phải sống có ý nghĩa). - <i>Nghệ thuật thể hiện tình cảm và tư tưởng</i>: Thể thơ tự do; kết hợp nhuần nhị giữa mạch cảm xúc và mạch luận lí; giọng điệu khi say mê, sôi nổi lúc nuối tiếc, xót xa; thủ pháp trùng điệp tạo nên sự mạnh mẽ và cuốn hút; nhiều câu thơ phá vỡ khuôn khổ cú pháp thông thường; ngôn từ và hình ảnh thơ mới mẻ, độc đáo...
<p>* Chứng minh qua <i>Từ ấy</i> (Tố Hữu)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giới thiệu tác giả, tác phẩm. - <i>Thơ là tình</i>: Bài thơ thể hiện <i>niềm vui lớn</i> khi được giác ngộ lí tưởng, là <i>tình cảm lớn</i> tự nguyện yêu thương và gắn bó với những kiếp cần lao, tạo nên những

<p>tình cảm bền chặt như một gia đình.</p> <ul style="list-style-type: none">- Thơ còn là <i>lí trí chín muồi, chiều sâu suy nghĩ, chân lí tinh tế của cuộc đời</i>: Từ ấy gửi gắm triết lí về vai trò của ánh sáng cách mạng (phục sinh đời sống tâm hồn, khai sinh cuộc đời mới đồng thời khai sinh hồn thơ mới), về <i>tác dụng của lý tưởng</i> (đem đến nhận thức mới về lẽ sống: hòa cái tôi riêng với cái ta chung để tạo ra sức mạnh đoàn kết; đem đến sự chuyên biến sâu sắc trong tình cảm: vượt qua những tình cảm cá nhân ích kỉ để có được những tình cảm bao la, rộng lớn).- <i>Nghệ thuật thể hiện tình cảm và tư tưởng</i>: Thể thơ bảy chữ; hình ảnh tươi sáng, mang tính biểu tượng cao; giọng thơ sáng khoái; sử dụng nhiều biện pháp tu từ; ngôn ngữ giàu nhạc điệu; nhịp thơ dồn dập, hăm hở...
<p>c.3. Đánh giá, nâng cao vấn đề</p>
<ul style="list-style-type: none">- Ý kiến đã đề cập đến vai trò và mối quan hệ mật thiết giữa <i>tình</i> và <i>trí</i> trong thơ. Tình giúp bài thơ chạm đến trái tim độc giả, chân lí tinh tế về cuộc đời giúp làm giàu nhận thức cho độc giả, nâng tầm giá trị của tác phẩm.- Hai bài thơ <i>Vội vàng</i> và <i>Từ ấy</i> được viết nên từ <i>tình</i> và <i>trí</i> của những nhà thơ có trái tim nhạy cảm và tư tưởng tiên bộ là minh chứng tiêu biểu cho quan điểm nêu trên. <i>Vội vàng</i> và <i>Từ ấy</i> cũng như tên tuổi của hai tác giả luôn bất tử với thời gian.- Ý kiến là bài học ý nghĩa:<ul style="list-style-type: none">+ <i>Với người nghệ sĩ</i>: để có bài thơ hay cần có cảm xúc nồng nàn kết hợp những suy tư sâu lắng, kết quả của yêu thương và trải nghiệm sâu sắc với cuộc đời.+ <i>Với độc giả</i>: đến với một bài thơ, cần đồng cảm với những rung động của người nghệ sĩ, nhưng cũng cần cảm nhận được những triết lí nhân sinh mà nhà thơ gửi gắm trong tác phẩm.- Ý kiến không chỉ đúng với thơ mà còn đúng với các thể loại văn học khác (khuyến khích).
<p>d. Sáng tạo: Có cách diễn đạt sáng tạo, thể hiện suy nghĩ sâu sắc, mới mẻ về vấn đề nghị luận.</p>
<p>e. Đảm bảo quy tắc chính tả, dùng từ, đặt câu.</p>

----- HẾT -----